

יג. לימודים גרמניים, רוסיים ומזרח אירופיים

חוג לימודים לב"א ולמ"א

מטרת הלימודים

התלמידים בחוג ירכשו כלים לשוניים ומחשבתיים שיאפשרו להם לפתח פעילות עיונית ומעשית במרחב הספרות והתרבות של מרכז אירופה ומזרח, תוך התמקדות במרחב הגרמני והסלאווי.

מבנה החוג

החוג מציע מסלול לימודים בשני מדורים:

- 1. מדור ללימודים רוסיים ומזרח אירופיים**
- 2. מדור לשפה וספרות גרמנית**

תנאי הקבלה ומסלולי הלימודים - ראו פירוט בשני המדורים.

1. מדור ללימודים רוסיים ומזרח אירופיים

מטרת הלימודים

להקנות ידע על ארצות מזרח אירופה ורוסיה כמעצמה גדולה וכגורם חשוב בהתפתחות ההיסטורית, הפוליטית והתרבותית של העולם המודרני. במהלך הלימודים יקבלו התלמידים סקירה מעמיקה של ההיסטוריה, הספרות והתרבות של רוסיה ומזרח אירופה. סקירה זו מבוססת על גישות מודרניות ללימודי התחומים הללו ובדיון ביצירות חשובות מפרי עטם של סופרי רוסיה כגון פושקין, גוגול, טולסטוי, דוסטויבסקי, פסטרנק ועוד.

לימודי החוג יכללו הקניית שליטה בשפה הרוסית וידיעת פולנית ברמת מתחילים.

ניתן לשלב את הלימודים בחוג עם התחומים הנלמדים בחוגים אחרים בפקולטה כגון ספרות כללית והשוואתית, ספרות עברית, לימודי תרגום, בלשנות, תולדות האמנות, היסטוריה כללית והיסטוריה של ע"י ויהדות זמננו.

מבנה הלימודים

הלימודים לתואר הראשון בחוג הם במסלול **דו-חוגי**, והחל משנה ב' ניתן להתקבל למסלול **חד-חוגי** (פרטים על מסלולי הלימודים ראו **עמ' 82**).

תלמידים בעלי **פטור מלא** מלימודי השפה הרוסית, ילמדו פולנית למתחילים בהיקף 8 נ"ז ויסיימו לימודיהם בהיקף של 64 נ"ז. תלמידים בעלי **פטור חלקי** מלימודי השפה הרוסית, ילמדו פולנית למתחילים בהיקף 8 נ"ז ויסיימו את לימודיהם בהיקף 68 נ"ז.

סדר הלימודים לתואר הראשון

חובה פקולטתית:

קורס מיומנויות הקריאה והכתיבה¹ תרג 2 ני"ז

שנה א' - לימודי חובה

רוסית - רמה א' תרג 8 ני"ז
רוסיה הקייבית והמוסקבאית שו"ת 2 ני"ז
הקיסרות הרוסית מפטר הגדול עד יקטרינה ה-2 שו"ת 2 ני"ז
מבוא לסיפורת הרוסית תרג 2 ני"ז
סוגיות בתרבות הרוסית שיעור 4 ני"ז

קורסי חובה (למתמחים בספרות)

הסיפור - תולדותיו וגילגוליו שיעור 2 ני"ז
יצירות מופת בספרות עולם א + תרגיל שו"ת 2+2 ני"ז
+ יצירות מופת בספרות עולם - ב שיעור 2 ני"ז
או

קורסי חובה (למתמחים בהיסטוריה)

6 ני"ז
24-26² ני"ז

שנה ב' - לימודי חובה

רוסית רמה ב' תרג 8 ני"ז
תרגיל שיחה ברוסית תרג 2 ני"ז
מבוא לשירה הרוסית תרג 2 ני"ז
מהמהפכה למשבר : רוסיה 1856-1789 שיעור 2 ני"ז
מהמשבר למהפכה : רוסיה 1856-1917 שיעור 2 ני"ז

קורס חובה (למתמחים בספרות)

תורות הספרות במאה ה-20 : סוגיות יסוד + תרגיל שו"ת 2+2 ני"ז
מבוא לשירה שיעור 2 ני"ז
16-22³ ני"ז

שנים ב'-ג'

לימודי חובה - קריאה במקורות שו"ת 2 ני"ז
קורסי בחירה בחוג⁴ - שו"ת/סמ 14 ני"ז
16 ני"ז

שנה ג'

קורסי בחירה מחוץ לחוג - למתמחים בהיסטוריה 8 ני"ז
עבודה סמינריונית⁵ ללא ני"ז
8 ני"ז
4 ני"ז

+ קורס מתכנית "אבני פינה"⁶

סה"כ 68 ני"ז

¹ פטורים מקורס זה תלמידים : א. השיגו ציון 140 ומעלה בחלק המילולי במבחן הפסיכומטרי
ב. לומדים את הקורס באחד החוגים המפורטים להלן, ראו עמ' 82 ואילך.
² המתמחים בספרות ילמדו 26 ני"ז והמתמחים בהיסטוריה ילמדו 24 ני"ז בלבד.
³ המתמחים בספרות ילמדו 22 ני"ז והמתמחים בהיסטוריה ילמדו 16 ני"ז בלבד.
⁴ על התלמידים בשתי ההתמחויות (ספרות/היסטוריה) ללמוד 6 ני"ז לפחות קורסים בספרות.
⁵ כתיבת העבודה אינה מקנה ני"ז, אך ציון העבודה ייחשב בשקלול הסופי לתואר כ-4 ני"ז.
⁶ על התלמידים שחוגם השני בפקולטה אחרת להגיע למזכירות החוג ליעוץ בנדון, מידע בנוגע לקורסי "אבני פינה", ראו עמ' 82 ואילך.

2. מדור לשפה וספרות גרמנית

מדור לימודים לב"א ולמ"א

מטרת הלימודים

הלומדים במדור ירכשו כלים לשוניים ומחשבתיים לפיתוח פעילות עיונית ומעשית במרחב הספרות והתרבות הגרמנית. תחומי ההתמחות הם: **תולדות הספרות הגרמנית המודרנית**, בהקשריה האירופיים והגלובליים, **תורת הספרות הגרמנית**, כחלק בלתי נפרד ממדעי התרבות ו**חקר הספרות, ההגות והתרבות היהודית-גרמנית**. מומלץ לשלב בלימודי התואר הראשון קורס קיץ בארץ דוברת גרמנית. קיימות מספר מלגות בחוג למטרה זו.

תנאי הקבלה

מתקבלים תלמידים ללא ידיעה של השפה הגרמנית. תלמידים בעלי ידע מסויים בשפה הגרמנית נדרשים לגשת למבחן מיון.

מבנה הלימודים

הלימודים לתואר הראשון בחוג הם במסלול **דו-חוגי**, והחל משנה ב' ניתן להתקבל למסלול **חד-חוגי** (פרטים על מסלולי הלימודים ראו **עמ' 82**).

תלמידים בעלי **פטור מלא** מלימודי השפה הגרמנית, יסיימו לימודיהם בהיקף של **60 נ"ז**.

סדר הלימודים לתואר הראשון

חובה פקולטתית:

קורס מיומנויות הקריאה והכתיבה⁷ תרג 2 נ"ז

שנה א' - לימודי חובה

גרמנית למתחילים - א	תרג	4	נ"ז
גרמנית למתחילים - ב	תרג	4	נ"ז
מבוא לשירה	שיעור + תרג	2+2	נ"ז
מבוא לסיפורת	שיעור + תרג	2+2	נ"ז
ספרות גרמנית במאות 18-19	שיעור	2	נ"ז
ספרות גרמנית במאה ה-19 עד ימינו	שיעור	2	נ"ז
		20	נ"ז

שנה ב' - לימודי חובה

גרמנית למתקדמים - א	תרג	4	נ"ז
גרמנית למתקדמים - ב	תרג	4	נ"ז
מיומנויות קריאה וכתיבה בגרמנית - א	תרג	2	נ"ז
קורסים בספרות גרמנית	סמ	6	נ"ז

⁷ תלמידים הפטורים מקורס זה או לומדים אותו במסגרת החוג השני שלהם, ילמדו במקומו קורס בחירה בהיקף של 2 נ"ז.

ני"ז	2+2	שיעור + תרג	יצירות מופת - א' או
ני"ז	2	תרג	יצירות מופת - ב'
ני"ז	2+2	שיעור + תרג	מבוא לתורת הספרות במאה ה-20
ני"ז	24-22		

שנה ג'

לימודי חובה/בחירה

ני"ז	2	תרג	מיומנויות קריאה וכתיבה בגרמנית - ב
ני"ז	2+2	שיעור + תרג	יצירות מופת - א' או
ני"ז	2	תרג	יצירות מופת - ב'
ני"ז	2+2	שיעור + תרג	תחנות בביקורת הספרות: מאפלטון עד ניטשה
ני"ז	4		סמינריון
ני"ז	ללא		עבודה סמינריונית ⁸

לימודי בחירה

ני"ז	10-8	קורסים בספרות גרמנית (כולל סמינריונים)
ני"ז	22-20	

ני"ז	4	+ קורס מתכנית "אבני פינה" ⁹ סה"כ 68 ני"ז
------	---	---

הערה: בעלי תעודת בגרות גרמנית יוכלו לבקש פטור מהקורס "מבנה הדקדוק הגרמני". במקומו יחויבו בקורס אחר במדור.

עבודות

התלמידים יכתבו עבודה סמינריונית אחת בשנה ג'. את העבודה יש לכתוב אך ורק במסגרת קורסי המדור לשפה וספרות גרמנית.

*מידע לגבי לימודי המוסמך במדור - ראו בהמשך עמ' 205.

⁸ כתיבת העבודה אינה מקנה ני"ז, אך ציון העבודה ייחשב בשקלול הסופי לתואר כ-4 ני"ז.
⁹ על התלמידים שחוגם השני בפקולטה אחרת להגיע למזכירות החוג לייעוץ בנדון, מידע בנוגע לקורסי "אבני פינה" ראו עמ' 82 ואילך.

סדר הלימודים לתואר השני (בשני המדורים)

מטרת הלימודים

העמקת הידיעות הלשוניות והאינטלקטואליות שנרכשו בשלבים קודמים והכשרה למחקר בשלושה תחומים:

1. תולדות הספרות הגרמנית המודרנית, בהקשריה האירופיים והגלובליים, או הסלאויות לתקופותיה, ובמיוחד הספרות הגרמנית-יהודית או הסלאויות-יהודית.
2. תולדות הספרות הגרמנית או הסלאויות, כחלק אינטגרלי של מדעי התרבות.
3. חקר הספרות, ההגות והתרבות הגרמנית-יהודית, תכנית בין-תחומית שתתמקד בסופרים יהודים כותבי גרמנית, מוטיבים ודגמי חשיבה יהודיים בספרות הגרמנית והשפעתם על ספרויות ותרבויות אחרות.

תנאי קבלה

יתקבלו תלמידים העומדים בתנאי הקבלה הנהוגים בפקולטה, אשר השלימו לימודי ב"א, ובתנאי שהם בקיאים בשפה הגרמנית או הרוסית כנדרש. במידת הצורך יחויבו בלימודי השלמה.

לימודי המוסמך מתנהלים בשני מסלולים:

1. מסלול א' (מחקרי)
2. מסלול ב' (לא-מחקרי)

פירוט מלא על לימודי המוסמך, כולל תנאי מעבר ללימודי תואר דוקטור, ראו [עמ' 91](#) ואילך בפרק הדרך ב"ידיעות לתלמידי התואר השני והתואר השלישי".

נוסף לכללי הפקולטה הנוגעים ללימודי המוסמך במסלולים השונים, חלים על **תלמידי החוג ללימודים גרמניים, רוסיים ומזרח אירופיים** החובות שלהלן:

מסלול א' - מחקרי

היקף הלימודים במסלול זה הוא **28 נ"ז**, על פי החלוקה כדלקמן:

לימודי בחירה

לימודים בחוג	20	נ"ז
לימודים מחוץ לחוג	8	נ"ז
	28	נ"ז
1. לימודים בחוג
 2. לימודים מחוץ לחוג

שפת מחקר

במהלך לימודי התואר יש להשלים לימוד של שפה מחקר **נוספת** (פרט לאנגלית, רוסית או גרמנית) ברמת מתקדמים.

הערה: הלימודים מחוץ לחוג ייקבעו בהתייעצות עם המדריך האישי ובאישורו של ראש החוג. בדרך כלל יהיו אלה קורסי מוסמך בחוגים הבאים: ספרות כללית והשוואתית, ספרות עברית, היסטוריה, היסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו, בלשנות, פילוסופיה, לימודי התאטרון, תולדות האמנות, לימודי תרבות ולימודים גרמניים.

עבודות ובחינות

העבודות תיכתבנה רק במסגרת לימודי המדור לשפה וספרות גרמנית או המדור לשפות וספרויות סלאויות. קורס מ"א שנלמד בשפה הגרמנית, העבודה בו תוגש אף היא בגרמנית.

בחינה מסכמת

בסוף הלימודים ייבחנו התלמידים בבחינת גמר.

מסלול ב' - לא מחקרי

היקף הלימודים במסלול זה הוא 40 נ"ז, על פי החלוקה כדלקמן:

לימודי בחירה והתמחות

לימודים בחוג	24	נ"ז
לימודים מחוץ לחוג ¹⁰	16	נ"ז
סה"כ	40	נ"ז

הערה: הלימודים מחוץ לחוג ייקבעו בהתייעצות עם המדריך האישי ובאישורו של ראש החוג. בדרך כלל יהיו אלה שיעורים או סמינריונים בחוגים הבאים: ספרות כללית והשוואתית, ספרות עברית, היסטוריה, היסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו, בלשנות, פילוסופיה, לימודי התאטרון, תולדות האמנות, לימודי תרבות ולימודים גרמניים.

עבודות ובחינות

שתי עבודות סמינריות, שני רפראטים. עבודה סמינריונית אחת יכולה להיחשב כסמינריון מחוץ לחוג. עבודה שתוגש בקורס מ"א שנלמד בשפה הגרמנית תיכתב אף היא בגרמנית.

¹⁰ לימודים מחוץ לחוג באחד החוגים הבאים: ספרות כללית והשוואתית, היסטוריה, בלשנות, פילוסופיה, לימודי התאטרון, ספרות עברית ותולדות האמנות.